

TERRORIZM INSONIYAT TINCHLIGIGA RAXNA SOLUVCHI ILLAT

A.A. Xamdamov

IV Akademiyasi yuridik fanlar doktori, professor

Annotatsiya: Bugungi kunda terrorizmga berilgan ko'plab ta'riflarga duch kelinadi. Mazkur maqolada terrorizm – insoniyat tinchligiga katta putur yetkazishi, qolaversa, mamlakat iqtisodiy, biznes, siyosiy, harbiy, aqliy, individual va global halokatli harakatlarga olib kelishi mumkin.

Kalit so'zlar: “Terror”, Urush, Birlashgan Millatlar Tashkiloti, “Islom” va “Terror”, “IShID”

ТЕРРОРИЗМ – ЗЛО, КОТОРОЕ РАЗРУШАЕТ МИР ЧЕЛОВЕЧЕСТВА

A.A. Xamdamov

Доктор юридических наук, профессор Академии МВД

Аннотация: Сегодня встречается множество определений терроризма. Согласно этой статье, терроризм представляет собой серьезную угрозу человеческому миру и может привести к экономическим, деловым, политическим, военным, психическим, индивидуальным и глобальным разрушительным действиям страны.

Ключевые слова: «Террор», Война, Организация Объединенных Наций, «Ислам» и «Террор», «ИГИЛ».

TERRORISM IS AN EVIL THAT DESTROYES THE PEACE OF HUMANITY

A.A. Khamdamov

Doctor of legal sciences, professor, MIA Academy

Abstract: Today, many definitions of terrorism are encountered. According to this article, terrorism is a major threat to human peace, and it can lead to economic, business, political, military, mental, individual and global destructive actions of the country.

Keywords: "Terror", War, United Nations, "Islam" and "Terror", "ISIS"

«Ayni vaqtda dunyoning ba'zi mintaqalarida yuzaga kelgan notinch vaziyat aholi migratsiyasi kuchayishiga, bu esa, o'z navbatida, terrorizm va ekstremizmning tarqalishiga hamda ularning global muammolardan biriga aylanishiga olib kelmoqda. Bunday vaziyatda milliy davlatchiligimiz, mustaqilligimiz, aholimizning tinch va osoyishta hayoti va xavfsizligimizni saqlash biz uchun eng ustuvor vazifaga aylanib bormoqda».

**Shavkat Mirziyoyev,
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti**

“Terror” so‘zi – «dahshatli» degan ma‘noni anglatib, ma‘lum bir hududdagi tinch aholini qo‘rqitish yo‘li bilan siyosiy va mafkuraviy maqsadlarga erishishga aytiladi. “Terrorizm” atamasi ilk bor XVIII asr oxirida Frantsiyada inqilobiy to‘ntarishlar davrida ishlatilgan. Terrorizmning avj olishi XX asrga borib taqaladi.

XX asrning 20-yillarida tuzilgan Millatlar ligasi bu baloga qarshi kurash yo‘lidagi hamkorlikning yaqqol namunasi bo‘ldi. Ammo ba‘zi davlatlar ushbu xalqaro tashkilot huquqiy hujjatlarini inkor qilishi oqibatida Ikkinchi jahon urushi boshlanib ketdi. Urush tugashi bilan dunyoning yetakchi davlatlari boshchiligida sayyoramizda tinchlik va xavfsizlikni ta‘minlash maqsadida Birlashgan Millatlar Tashkiloti tuzildi.

Birlashgan Millatlar Tashkiloti terrorizmni global tinchlik va xavfsizlikka tahdid soluvchi jirkanch va oqlab bo‘lmaydigan harakat sifatida doimo qoralab keladi. Shuning uchun tinchlikni asrash va qadrlash yo‘lida izchil tashviqot olib bormoqda.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining ma‘lumotlariga ko‘ra, birgina 2017-yil davomida 26 mingdan ziyod begunoh inson yovuzlik qurboni bo‘lgan. Mazkur holatlarning oldini olish maqsadida BMTga a‘zo davlatlar tomonidan 21-avgust – «Xalqaro terrorizm qurbonlarini xotirlash va qadrlash kuni» deb qabul qilindi hamda ushbu xalqaro sana dunyo bo‘ylab 5 yildan buyon nishonlab kelinmoqda.

Birlashgan Millatlar Tashkilotining 2017-yildagi 72/165-rezolyutsiyasi bilan bu kun rasmiy xalqaro sana sifatida e‘lon qilingani bejiz emas. Butun dunyoda sodir

etilayotgan ko‘plab terraktlar, siyosiy va mafkuraviy kurashlar oqibatida millionlab begunoh insonlar qurbon bo‘lmoqda. Ayniqsa, oxirgi 15 yilda terrorizm qurbonlari soni bir necha barobarga oshib ketdi.

Hozirgi kunda insonlarning tinch va osoyishta hayoti hamda xotirjamligiga rahna solib turuvchi terrorchilik harakatlari baʼzi yerlarda uchrab turibdi. Terrorchilarning tutgan yo‘llari har-xil bo‘lsada qilayotgan ishlari bir xil, ya’ni, odamlarning tinch turmush tarzini izdan chiqarib, qo‘rquv ostida yashashga majburlashdir. Dunyo sivilizatsiyasi rivojlanishi, shuningdek, yangi texnik vositalardan foydalanib, kun sayin o‘zining qabih, dahshatli kurash usullarini kuchaytirib bormoqdalar.

Terrorizmning xunuk okibatlaridan eng achinarlisi shuki, butun dunyoni tinchlik va mehribonlikka, odamlarni rahm-shafqat va adolatli bo‘lishga buyuradigan islom dinining pok nomini bulg‘ab, unga zid bo‘lgan buzg‘unchiliklarni “islom niqobi” ostida amalga oshirilishidir. “Islom” va “Terror” so‘zlarini yonma - yon ishlatilishi mumkin emas. Samoviy dinlarning birontasi zo‘ravonlikni, zulmni oqlamaydi va qo‘llab -quvvatlamaydi.

Dunyo yaralibdiki, tinchlik-osoyishtalik insoniyat uchun tengsiz ne‘mat bo‘lib kelmoqda. Chunki, birinchi galda osuda hayot, yaratuvchan mehnat va farovonlik, umuman, barcha ezgu maqsadlarning ro‘yobi eng avvalo shu ne‘matga bog‘liq.

Ammo azaldan yaxshilik bilan yomonlik, ezgulik bilan yovuzlik kabi nisbiy kuchlar bo‘lganidek, inson hayotiga raxna soluvchi ofatlar ham mavjud. Ulardan biri esa diniy aqidaparastlik va terrorizmdir. Bu baloyu ofat o‘tgan asrning so‘nggi o‘n yilligi va XXI asrga kelib, o‘zining jirkanch qiyofasini namoyon eta boshladi. Ayni paytda diniy ekstremizm, aqidaparastlik va terrorizm dunyo ahlining xavfsizligiga jiddiy tahdid solayotgani ko‘pchilikka sir emas. Yovuz niyatli diniy ekstremistik va terrorchi oqimlarning tarafdorlari xalqimizning tinch-totuv hayotiga raxna solishga, ayniqsa, kelajagimiz egalari bo‘lgan yoshlarimizni yo‘ldan ozdirishga harakat qilmoqdalar.

Aqidaparastlik, terrorizm, ekstremizm kabi illatlar Qur‘on oyatlari va hadislarida “fasod” — “buzg‘unchilik”, “g‘ulu”, “chuqur ketish”, “unf”— “zo‘ravonlik” singari iboralar bilan ifoda etiladi.

Demak, islom ta‘limotida bu borada munosabat belgilangan. Dinda o‘rtacha yo‘l tutish tamoyilidan chetga chiqish yuqoridagi nomlar bilan atalib, dindan og‘ish

sifatida qaraladi. Muslim rivoyatiga ko‘ra, Payg‘ambar (s.a.v.) “O‘rtachalik chegarasidan chiqqanlar halokatga uchrabdilar” deb uch marta aytgan ekanlar.

Hozirgi kunimizda zo‘ravonlik, aqidaparastlik kabi tushunchalar terrorizm va ekstremizm sifatida ataladi. Xalqaro islom tashkilotlari ushbu iboralarga ta‘rif berishib, Qur‘oni karimda zikr etilgan buzg‘unchiliklarning ularga mos ekanligini ko‘rsatishadi.

Mazkur guruhlarining da‘volariga e‘tibor qaratadigan bo‘lsak, “Hizb at-tahrir” xalifalik boshqaruvini o‘rnatishni da‘vo qilsa, “Vahhobiylar” ilk islom davriga qaytish g‘oyasini ilgari suradilar, “IShID” to‘dasi esa butun dunyoni islom davlatiga aylantirishni da‘vo qiladi. Ko‘rinib turibdiki, guruhlar aqidada farq qiluvchi g‘oyalarga ega. Demak, ularning ortida xufiyona maqsad yotadi.

Agar biz yoshlarimiz ongi va ruhiyatini zaharli mafkuralardan qat‘iyat bilan himoya qilsak, har qanday g‘arazgo‘y kuchlar mamlakat mustaqilligi va uning porloq kelajagiga raxna sola olmaydi. Bu jamiyatimiz, shu yurt, shu Vatanni muqaddas deb bilgan har bir fuqaro oldida turgan asosiy vazifadir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. <http://pravacheloveka.uz/uz/news/m11136>
2. <https://nasafziyo.uz/index.php?newsid=5779>
3. Alimov, Sardor. (2018). ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫЕ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ДУХОВНОСТЬЮ И ДИНАМИКОЙ РАЗВИТИЯ (THE PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF RELATIONSHIP BETWEEN MORALITY AND RELIGION IN THE ERA OF GLOBALIZATION). 10.13140/RG.2.2.21657.03688.

Research Science and
Innovation House

